

hier

79

DHR. GUILLY A

NERM 35

3320 HOEGAARDEN

DRIEMAANDELIJKS

2/85

Alpaidis

TIJDSCHRIFT voor HEEMKUNDE
FOLKLORE en OUDHEIDKUNDE

Museum 't Nieuwhuys Hoegaarden

21^e jaargang

aflevering 2
nummer 79

1985

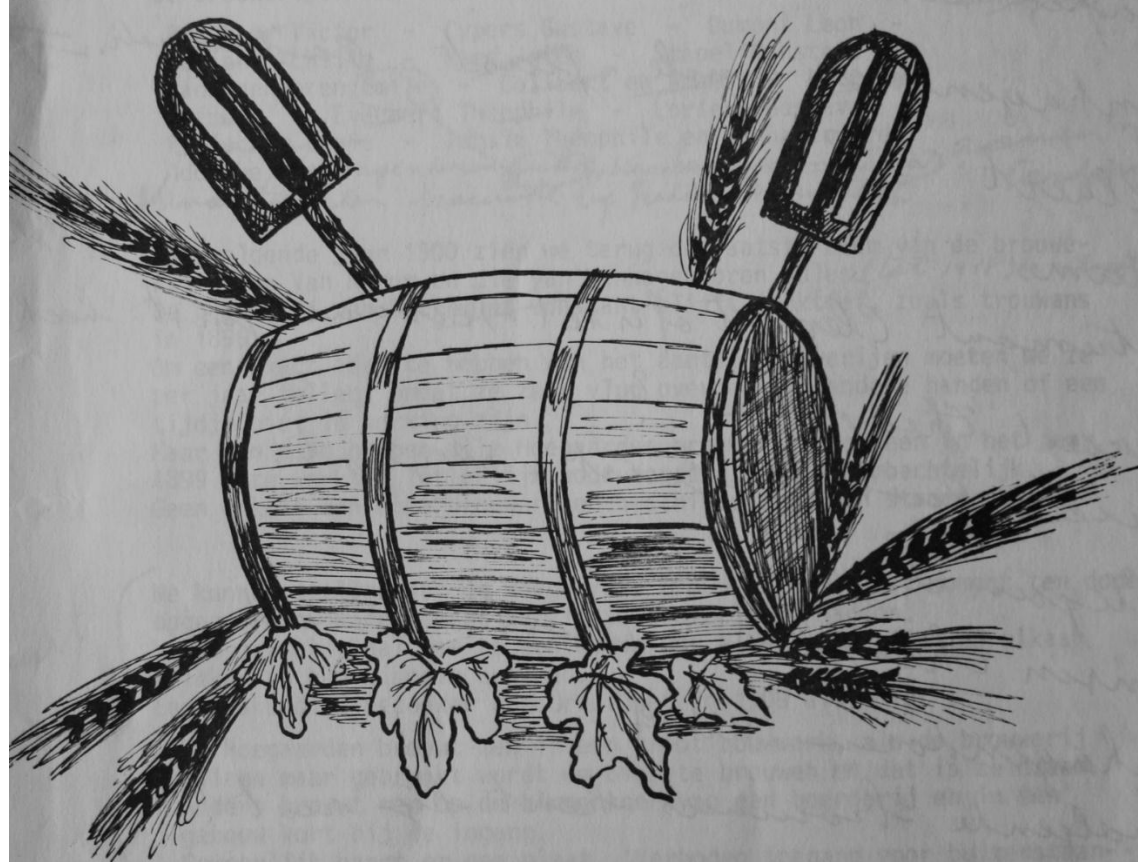
ALPAIDIS

inhoud:

- Het Hoegaards Witbier = *fautief!*
- Oude testamenten
- Schrikbewind te Hoegaarden
- De Koestaart
- De Bierkrant

Edele grondstoffen
Alofde vakmanschap

worden door
yzersterke armen

HOEGAARDS
wit bier

DOOR M.DODION

Brammer Victor - = juist - Gasthuisstraat.
Cipers Gustaaf - = juist - Stoepkensstraat
Dumont Leon - = juist - Stoepkensstraat
Loriers Achille = juist.
Moers Jules = ?
Stapel Constant = ?
Vanhagendoren Emile = juist - Gasthuisstr.
Collaert = ?
Adams = ?
Dotremont Clement of is het - Servaas = juist - heek
Everaert Theophile ?
Loriers Gustaaf - juist - Leeghede.
Pellegrin Louis = ?
Zamsin Theophile = juist - Voent
Vanhagendoren Adolf = ?
De volgende vrouwen kent hij niet!

Coenegras - Stoepkensstr.

Vanhagendoren Jules - Stoepkensstr.) broeders van
Vanhagendoren Oscar - Stoepkensstraat) Emile

juist Rond 1900 werd het Hoegaards bier nog altijd vervaardigd volgens de al oude traditie. Laat ons zeggen dat, van vader op zoon, het systeem, het brouwmateriaal, de grondstoffen en de werkwijze nooit veranderd zijn, tot en met de brouwerij Tomsin in de jaren '50 van onze eeuw.

Alleen het aantal brouwerijen is geëvolueerd doorheen de tijd, met het hoogtepunt in de 18e eeuw, toen er een 35-tal brouwerijen waren.

In 1865 waren er een veertiental brouwerijen in het dorp, in 1900 ook. De brouwerijen van 1899 waren die van :

Coenegras ?
Brasseur Victor - Cypers Gustave - Dumont Leon -
Loriers Achille - Maes Jules - Stapel Constant -
Vanhagendoren Emile - Collaert en Adams - Dotremont
Clément - Everaert Théophile - Loriers Gustave -
Pellegrim Louis - Tomsin Théophile en Vanhagendoren
Adolphe, Vanhagendoren Jules, Vanhagendoren Cyriel, *zonen van*
Vanantgarden *broeder bij Freddy Mannaert.* *Ferdinand.*

Het volgende jaar 1900 zien we terug de laatste adem van de brouwerijen van Van Nerum en die van Vanhagendoren Jules. *(tot 1918) in n. Engeland.* De brouwerij van Dotremont Constant blijft inactief, zoals trouwens in 1899.

Om een exact idee te hebben van het aantal brouwerijen moeten we ze per jaar tellen, omdat ze zeer vlug overgaan in andere handen of een tijdje niet in werking zijn.

Maar één ding hebben alle Hoegaardse brouwerijen gemeen in het jaar 1899 : ze werkten letterlijk voor honderd procent ambachtelijk. Geen enkele van onze brouwerijen beschikte over een stoommachine.

juist We kunnen stellen dat de Hoegaardse brouwerijen op dat moment ten dode opgeschreven waren omdat ze zichzelf overleefd hadden. Het brouwmateriaal was zo eenvoudig dat alle brouwerijen op elkaar geleken in hun simpele eenvoud. Een deskundige bezoeker beschreef het in 1909 als volgt :

"Te Hoegaarden brouwt men in een groot bouwwerk, als de brouwerij alleen maar gebruikt wordt om bier te brouwen en dat is zeldzaam. Anders brouwt men op de binnenkoer van een boerderij en in een gebouw kort bij de ingang. Gewoonlijk hangt er een plaat 'Verboden toegang voor buitenstaanders' maar iedereen die het wenst wordt met open armen ontvangen. Geen enkele brouwerij beschikt over drijfkracht. De Hoegaardse brouwers maken geen enkel gebruik van de minste motor of transmissie. Dit maakt het uitzicht van de brouwzaal zeer eenvoudig."

Tot daar onze zegsmand die terloops niet alleen gewag maakt van de gastvrijheid maar meteen ook weet waarom hij op dat ogenblik maar 7 centiem betaalt voor een grote pint Hoegaards.

Over welke instrumenten beschikten onze brouwers dan wel om hun edel nat te vervaardigen ?

De opsomming is zeer vlug gedaan :

- een mengkuip
- een open kookkuip in koper
- een wachtkuip
- tegen de zoldering een koelbak in *plaatijzer hout*
- grote vorken en filtermanden.

We hoeven maar naar het Paenhuys in Bokrijk te gaan kijken, waar de brouwinstallatie van de brouwerij Tomsin staat opgesteld en we zien meteen de traditionele en aloude eenvoudige installatie van de Hoegaardse brouwerijen.

De kuipen hebben een inhoud van ongeveer 20 hl. Al het werk wordt door sterke armen gedaan met grote vorken en filtermanden. Moderne techniek is rond 1900 nog niet doorgedrongen tot in de Hoegaardse brouwerijen.

Pas rond de eerste wereldoorlog komt er een stoommachine in de brouwerij Lories, en dat zal ook de enige zijn. Dit staat in schrille tegenstelling met de suikernijverheid, die opkomt in de tweede helft van de 19e eeuw te Hoegaarden.

Hier en in andere industrieën volgen de fabrikanten de moderne evolutie wel.

In 1872 omschreef A. Frentz deze Hoegaardse situatie als volgt :

"Deze (Hoegaardse) brouwers zijn voorzeker industriëlen, vrienden van de vooruitgang, die goed begrijpen dat het brouwen gevoelig is voor heel wat verbeteringen, maar die ze niet durven ondernemen omdat ze vrezen dat dan de kwaliteit van hun produkten zou veranderen."

En zo was er in 1910 nog altijd niets veranderd te Hoegaarden.

Gelijklopend met deze puur ambachtelijke uitrusting is het systeem van de huurbrouwers te Hoegaarden steeds in zwang gebleven. Er waren altijd veel meer brouwers dan brouwerijen.

Op het hoogtepunt van zijn biernijverheid telde Hoegaarden (in de 18e eeuw) 35 brouwerijen en meer dan 100 brouwers.

Dit is misschien wel in de hand gewerkt omdat er in Hoegaarden nooit een gemeenschapsbrouwerij is geweest, afhankelijk van één of andere overheid. *Behalve het Paenhuys van A. Nys*

Laten wij het nu hebben over de grondstoffen die onze brouwers gebruikten om hun kostbare en onmisbare dranken te brouwen. Het zijn er vijf : water, wintergerst, tarwe, haver en hop.

Wij beginnen met het water.

De buitenstaander, die een bezoek zou brengen aan een traditionele Hoegaardse brouwerij, wordt direkt getroffen door het feit dat ~~alle~~ brouwerijen gelegen zijn in het zuidelijke deel van Hoegaarden langs de "Beek" waarvan de echte naam "Schoorbeek" is. Hoegaards kan inderdaad alleen gebrouwd worden met het water van de "Beek". Het is ~~is~~ maar wanneer het beekwater door overvloedige regens is vertroebeld dat gebruik wordt gemaakt van de bronnen in de onmiddellijke omgeving.

En dan de put met zuiver beekwater. Of er werd niet gebrouwd.

De "Beek" die heden ten dage volledig overwelfd is, was nergens breder dan twee meter en het waterpeil reikte normaal slechts tot het onderbeen.

De Schoonbeek komt van Sluizen, vormt dan de grens tussen Meldert en Hoegaarden en maakt dan twee bochten, één te Schoor en één bij het gehucht Aalst.

De "Beek" stroomt dan door het dorp langs al de brouwerijen die daar gelegen zijn, om dan de Grote Gete te vervoegen.

Rond 1900 is slechts een deel overwelfd en op dat ogenblik vertelden oude brouwers, met veel smaak, dat al wie wilde breken met de traditie en "Hoegaards" wilde brouwen, hetzij met ander water, hetzij met stroomopwaarts afgenomen beekwater, alleen een soort wit bier verkreeg zonder smaak en zonder "boeket". Zo verging het eenieder die gepoogd heeft "Hoegaards" te brouwen in het gehucht Nerm (?).

Sm. clem. meed gebrouwd (Labours, Nys) - -

Maar met water alleen wordt geen bier gemaakt. Traditioneel gebruikten onze brouwers de wintergerst. Deze heeft opmerkelijk fijne vliezen.

Rond 1900 is deze variëteit volledig verdwenen. De meeste oude brouwers beklagen er zich, rond 1900, over dat ze nu wintergerst ? moeten nemen met te harde vliezen.

De gerst wordt in zijn geheel te gisten gelegd. De gistingstijd is niet vast bepaald. Zolang de korrel niet rot, laat men hem gisten, ? zonder zich al te veel te bekommeren om de lengte van de haarworteltjes die uitschieten, zelfs niet van de "huzaren" (1).

De brouwmeesters herkennen het einde van de gisting aan de geur die afgegeven wordt door de laag groene mout. Dan wordt de mout in de wind gedroogd, zoals te Leuven, en vervolgens gemalen met andere niet gegiste granen.

In 1899 waren er te Hoegaarden drie mouterijen : die van Dewelde, Homblé en E. Stockmans. *nooit naam gehoord.*

De tarwe die bij voorkeur wordt gebruikt door de Hoegaardse brouwers is die van de streek. In de volksmond noemt men ze de "kleine rode". Ongelukkiglijk, voor onze brouwers, is deze variëteit rond het jaar 1900 nog zeer moeilijk te vinden.

Deze tarwesoort heeft namelijk een dubbel nadeel : een zeer lage opbrengst en een moeilijke oogsting.

De opbrengst bedraagt slechts 20 tot 25 hectoliter per hectare.

Dit staat nogal in tegenstelling tot de Engelse variëteiten die op dat ogenblik 30 tot 35 hl opbrengen, maar aan de "Hoegaard" niet meer de lekkere smaak en de frisheid geven die het bier tot ver bekend maakten. De boeren schakelden niet alleen over op meer opbrengende variëteiten, maar onze rode tarwe had als tweede nadeel, dat ze gemakkelijk neersloeg, zodat het oogsten zeer moeizaam verliep met veel tijdverlies en nog minder opbrengst.

(1) Het woordt "Huzaar" wordt gebruikt om in de mouterij de gerstkorrel aan te duiden waarbij de kiem zich te snel heeft ontwikkeld. De kiem is dan langer dan de korrel zelf en verschijnt als een wit pluimpje aan de top van de korrel.

alle hop van Aalst is goed.

- 10 -

juist

Ook de hop is rond 1900 niet meer wat ze vroeger was voor ons bier. Bij gebrek aan de traditionele hopbellen gebruikt men nu de overjarige hop uit de streek van Aalst. Sinds het ontstaan van de biernijverheid te Hoegaarden werd de hop ter plaatse gewonnen in de tuinen. Nu zijn de liefhebbers-planters van Hoegaarden en omgeving er noodgedwongen zo goed als mee gestopt. De pluk werd zo slordig gedaan dat men twee delen bladeren en twijgen moest rekenen voor één deel hop. Sommige brouwers nochtans blijven de hop gebruiken die in de hoven groeit en ze betalen er 1 frank per kilo meer voor, dan de marktprijs, om hem te mengen met Aalsterse.

Om te brouwen worden gerst, tarwe en haver gemengd vóór het malen. De verhoudingen die men in acht neemt zijn vier delen gerstmout, vier delen tarwe en twee delen haver.

De gebruikte haver was ongetwijfeld ook deze van de vruchtbare leemgronden van de streek : de witte haver, die meteen de zwaarste was. De gele haver gaf een grotere massa stro.

? Haver is trouwens een vrucht die niet gedijt op dorre zandgronden.

Tot nu hebben wij het gehad over de brouwinstallaties en de grondstoffen. Laten we nu overstappen naar het brouwproces zelf.

Gerief en grondstoffen zijn noodzakelijk, maar bier is lekkerder !!!

Hoe gingen de Hoegaardse brouwers te werk ?

Er wordt een eerste beslag gemaakt met koud water in de zomer en lauw water in de winter. $\pm 60^\circ$

Het Hoegaardse bier wordt gedronken in zomer en winter.

Het is dan ook in deze twee seizoenen dat er volop gebrouwd wordt.

Is dit misschien de verklaring waarom het brouwen te Hoegaarden een activiteit is van de grote boerderijen ?

Dit kan ook de verklaring zijn van het grote aantal huurbrouwers, de brouwerij kon praktisch gezien niet het ganse jaar draaiend blijven.

Het bierbrouwen is dus meer een bij-activiteit dan een hoofdbezigheid of full-time beroep voor de landbouwbevolking.

Voor het eerste beslag werden de verhoudingen van 4 delen gemalen gerstmout voor 4 delen tarwe en 2 delen haver in acht genomen. Dit mengsel wordt krachtig gemengd met de vorken door middel van spierkracht. Het aftrekseel wordt met tenen manden uitgeschept waarna alles wat lopend is, afgelaten wordt door de dubbele bodem.

Dit eerste beslag van slechts twee tot drie hectoliter wordt in de reserveketel gedaan.

De tweede operatie is een tweede beslag met zeer warm, bijna kokend water. Zoals het eerste beslag wordt dit tweede op dezelfde manier behandeld en afgetrokken in de kleine brouwketel (onder de beslagketel). Daarna wordt een derde beslag gemaakt. Het wordt goed gebrouwd om het mengsel grondig te mengen.

Dan laat men het rusten en trekt men het af. Dit beslag wordt dan met het eerste gemengd.

Ze worden allebei aan de kook gebracht in de grote brouwkuip.

Waar blijft met het 2^e beslag ?

soort

Ondertussen wordt de draf in een wachtkuip overgegoten.

De ruimte tussen de twee bodems wordt nauwkeurig gereinigd. De dubbele bodem wordt vervangen en de draf wordt zo licht mogelijk terug er in gelegd. Nu giet men de kokende most van het eerste en het derde beslag er over. Door het filteren doorheen de draf wordt de most zo uitgeklaard.

Deze operatie noemt men "mees". *? moet gehoord.*

Terwijl dit proces volop aan de gang is laat men de most van het tweede beslag anderhalf tot twee uur koken, met een half pond hop per hectoliter bier, dat men zinnens is te bekomen. Na de kooktijd wordt deze gehopte most in de afkoelbakken gedragen, terwijl de filtering van het eerste en het derde beslag beëindigd wordt. Deze laatste door de draf geklaarde en gefilterde most wordt direkt ook in afkoelbakken gedaan en wordt zacht bier genoemd.

het woord "most" is slecht gebruikt. Het goede woord is "wort". Wort = voorwyn.

Wanneer alles lauw is in de winter en zo mogelijk afgekoeld in de zomer, wordt het zachte bier met de gehopte most in de glijkuip gedaan.

Gewoonlijk gebeurt dit de volgende dag in de ochtend. Vervolgens wordt de most in vaten gegoten zonder bijvoeging van gist. In de vaten begint nochtans onmiddellijk de gisting van het bier. Het gistingsproces verloopt echter langzaam en gaat verder tot het bier zeer rins wordt ofwel gedronken wordt.

Hoegaards bier drinkt men in het algemeen terwijl het nog, in zekere zin, in volle gisting is, zodat het bier overvloedig schuimt, zelfs in de ton. Dit wel te verstaan als het niet verschaalt.

Dit laatste kan men zien aan de zuurheid die in de zomer, dikwijls na acht tot tien dagen optreedt.

De gewone vaten hebben een inhoud van ofwel 100 ofwel 200 liter. Het bomgat is gewoonlijk nogal klein, vermoedelijk om de bom, die aan een grote druk bloot staat, in bedwang te houden.

Er gaat trouwens geen zomer voorbij zonder dat een brouwer 5 à 6 vaten ziet uit mekaar vliegen, door het koolzuur dat zich ontwikkelt.

Sinds het einde van de jaren 1880 is er een brouwerij te Hoegaarden die bommen gebruikt met ijzer versterkt. Deze bommen zijn voorzien van een zwikje om de voerman en de slijter toe te laten het teveel aan druk te laten ontsnappen om zo bierverlies en ongelukken te vermijden.

De biervaten worden met de ketting gereinigd en soms in de zomer met de borstel. Dit laatste, een zorgvuldige reiniging, gebeurt wanneer men het op gang komen van de gisting wil vertragen. Het is inderdaad zo dat de most zijn gist vindt in de poriën van het hout.

Hoe talrijker de fermenten zijn, hoe vlugger de gisting begint.

Vermits deze gisting zeer hevig is, heeft de brouwer er alle belang bij ze te vertragen in de zomer.

Wanneer de bodem van een fles Hoegaards mikroskopisch onderzocht wordt, vindt men er meer gistcellen dan waar anders.

De vaten en waarschijnlijk ook de brouwkuipen zelf zitten vol gistcellen. Daarnaast vinden wij ook een interessante hoeveelheid boterfermenten, melkfermenten en verzuring.

Het is om de gisting te aktiveren dat men in de winter het bier op vaten trekt die alleen maar gespoeld zijn.

en op een temperatuur van $\pm 20^{\circ}$ celcius.

met jeus

+

de zwik is een handteje weggevoerd

alles is $\frac{3}{4}$ afgist

De Hoegaardse brouwer die op een goede dag, met een nacht er tussen voor de afkoeling, zijn meesterlijk produkt heeft afgeleverd met veel zweet, heeft niet de gewoonte zijn bier in de kelder te bewaren. De brouwerij van het wezenhuis bijvoorbeeld is rond 1900 verhuurd aan vier brouwers en beschikt zelf niet over kelders om de biervaten te bewaren.

Na het beëindigen van het brouwproces neemt de eigenaar zijn brouwsel mee naar zijn boerderij.

Het bier wordt direkt gedronken, in volle gisting of bij de klant gebracht.

Nochtans maakt men te Hoegaarden zelf onderscheid tussen twee soorten bier. Het jonge bier wordt het meest geapprecieerd door de vreemdelingen. Het oude bier wordt vooral door de inwoners op prijs gesteld.

Dit laatste heeft een licht zure smaak, is pitter, schuimt minder en is alcoholrijker omdat het langer gegist is. *het oude bier is er minder alcohol, omdat deze reuker is in melkman*

Rond 1900 gaat de mode van het drinken van Hoegaards bergaf.

De barslechte zomer van 1908 heeft de Hoegaardse brouwers zeker niet tot hernieuwde moed aangezet, maar komt het kwaad alleen maar uit die hoek ?

Er wordt nog altijd uitgevoerd, zeker bij grote hitte, naar Brussel, Luik, Namen, Charleroi, Gemblours en zelfs verder.

Maar waar is de tijd vertelde één van de oudste brouwers van Hoegaarden, we schrijven nu het jaar 1909, dat de wagens van Brussel vier dagen wachtten alvorens geladen te kunnen weerkeren.

Er stond toen geen prijs op het Hoegaards bier. Een Brussels depot-houder kon geen vaste brouwer hebben, hij kocht het bier waar hij kon en hij was gelukkig wanneer hij niet te lang moest wachten.

Men begon voor hem te brouwen bij zijn aankomst.

Tien jaar geleden, aldus onze zegsman, is de prijzenslag begonnen en men bood 18 frank de ton, die tegen 22 frank verkocht werd, wat zeker niet overdreven was.

En zeggen dat voorheen de prijs van het Hoegaards bier varieerde met de graanprijs.

De konkurrentie van de buitenlandse bieren is de rest komen doen.

Het is ook te Hoegaarden mode geworden "bruin" bier te drinken.

De werkmens die zich een extraatje wil permitteren drinkt een pint bruine, waarvan men denkt dat ze straffer is, omdat men hem 10 centiemmen laat betalen in plaats van 7.

Er wordt te Hoegaarden zelfs "bock" verkocht, zeer in trek bij de kermis.

En dat terwijl de niet-Hoegaardiërs het Hoegaardse bier drinken.

Wij kunnen dit artikel besluiten met de vermelding dat er weinig nieuws is onder de zon.

Na de grote economische crisis van de jaren 1873 tot 1895 zijn de kleine bedrijven die zich niet konden aanpassen aan de moderne evolutie van de techniek ten onder gegaan, in grote getale.

De Hoegaardse brouwers hebben de boot gemist van de modernizatie en zijn koppig de oude kwaliteit trouw gebleven steunend op hun kennis, hun grondstoffen en hun spierkracht.

" ER IS MAAR EEN HOEGAARDEN " is een oud en fier gezegde.

Maar er zijn veel drinkers die rond 1900 niet meer weten dat Hoegaarden bestaat.

Waren in die periode de Hoegaardse brouwers meer moderne kommercanten geweest, zo iets zou niet mogelijk geweest zijn.

Dan zouden zij overal uitgebazuind hebben, door bijvoorbeeld een grondige publiciteitskampagne dat ze bestonden, met alle kwaliteiten van hun Hoegaards bier. Maar helaas !!!!!

De niet te verwoesten laatste getuige van het traditionele Hoegaardse bier is misschien wel de wilde hop die tot nu in en rond het dorp wordt gevonden in veld- en andere holle wegen.

Het is een getuige die zo wat op het niveau staat van de veelvuldige scherven Romeins aardewerk op Hoegaardse akkers.

finis

VERVOLG

T. 162 TESTAMENT van Geertruyt Smets, jonge dochter, kind van wijlen Peeter Smets (11-2-1693)

=====

Zij maakt tot erfgenaam van haar goederen haar broer Hendrick voor de dienst en bijstand die ze van hem mocht genieten.
Hij zal wel de kosten van uitvaart en begrafenis moeten dragen.
Haar andere zusters en broeders zullen moeten tevreden zijn met elk 5st. eens.

Getuigen : Simon Goorts en Everaerdt Paenhuys.
Gemaakt ten huize van Hendrick door pastoor J. Vanden Putte.

T. 163 TESTAMENT van jongman Hendrick Riffle (10-3-1694)

=====

Hij is de zoon van Hendrick Riffle en van Anna Peiten en bevindt zich in uiterste armoede en ziekte, verlaten van alle "vrints". Voor haar dienst schenkt hij huis en "block", groot omtrent een half bunder, dat hij heeft geerfd van zijn ouders zaliger en gelegen te Schoor, aan Judith Del Vaux, dochter van wijlen Henri Del Vaux.
Maar zij zal de "kerckmisse" van zijn ouders en broer zaliger alsmede de lasten van zijn uitvaart en begrafenis moeten voldoen.

"Laetene aen ieder synder naeste vrinden vyf stuyvers eens, waer mede de selven sich sullen moeten contenteren ende te vreden houden".
Getuigen : Heer Engelbert en Heer Hendrick Nijs.
Gemaakt door pastoor J. Vanden Putte.

T. 164 TESTAMENT van Joannes Knaps, man van Mayken Van Herbergen (24-7-1694)

=====

Hij ligt ziek te bed als gevolg van een kwetsuur.
Zijn vrouw krijgt de twee volgende stukken land : een half dagmaal gelegen in het "Hamkens gat" bij het bos van Overlaar en 40 roeden gelegen in "den Wijngaert tot Houthem".

Zijn kinderen zijn zijn erfgenamen.
Getuigen : Heer Hendrick Peeters en Hendrick Vanden Broeck.
Gemaakt door pastoor J. Vanden Putte.

wordt vervolgd ...

SCHRIKBEVIND

TE

HOEGAARDEN

26. ONDERMIJNING VAN DE BESTUURSRADEN (April 1796-mei 1797)

=====

Alvorens tot actief verweer over te gaan, had Deken Sweerts besloten eerst een passief verzet toe te passen en hiervoor aan de leiders der Broederschappen gezegd "Zaai verdeeldheid in hun rangen". Hierdoor bedoelde hij dat de bestuursorganen van de Municipale en Kantonale Raad moesten ondermijnd worden, door in deze middens ontevredenheid en onderlinge verdeeldheid te doen ontstaan.

Zo gelukten zij erin Jean Bapt. Godfroid, Municipaal agent te Zetrud-Lumay op te hitsen tegen M.G. Houbar, die als vertegenwoordiger voor dit dorp in de Kantonale Raad zetelde.

Oud-Meier was een verstokte Fransgezinde, wjl Godfroid eerder de belangen van zijn dorp zag, eender hoe.

Ingevolge het door Zetrud-Lumay ingediende protest tegen de te veel betaalde belastingen ten opzichte der andere gemeenten uit het kanton, had de Conspiratie uit goede bron (haar geïnfiltreerde vertrouwensmannen, die zij hun schaapjes noemden) aan Godfroid medegedeeld dat Houbar effenaf niets had ondernomen om hun protest te steunen en slaafs Van Autgaerden volgde, om het geld der inwoners naar de Franse schatkist te voeren.

Dit had als gevolg dat Godfroid aan Houbar zijn laksheid verweet en tijdens een ruzie in de gemeenteraad van Zetrud-Lumay, op 14 april 1796 zijn ontslag gaf.

Hetzelfde geschiedde bij A.J. Jacops, agent te Oorbeek, die in het harnas werd gejaagd tegen Philippe Jongmans, Municipaal agent van Oorbeek in de Kantonale Raad.

Resultaat : Jacops gaf op 24 juni 1796 zijn ontslag.

En zo verliep het ook met Nijs te Houtem St. Margriet. Daar ging het zelfs zover, dat voor Nijs geen plaatsvervanger werd gevonden waardoor Commissaris Van Autgaerden verplicht was, ambtshalve Jean François Van Autgaerden, agent te Hoegaarden, in kumul als agent voor Houtem St. Margriet aan te stellen, wat echter in strijd was met de wet, gezien hij niet door de inwoners van dit dorp was verkozen, hetgeen later op het tapijt zou komen.

En zo ging het een beetje in alle dorpen van het kanton, waar de Conspiratie kontakten had.

Van Autgaerden wilde aan Hoegaarden, hoofdplaats van zijn kanton een ruime markt en een groot kermisplein schenken.

Maar daarom moest het huis genaamd "Les sept Fraises" (zie Alpaidis nr. 28) worden verwijderd, dat zich in 't midden van de Plaats bevond. Dit huis, oud huis van Meier de Pas, behoorde toe aan de weeskinderen van Antoon Vandermolten (broeder van Jean François Vandermolten uit de St. Henricus Broederschap) en Christine Sterckendries en diende als geheime vergaderplaats voor de Conspiratieraad, "de toren" genaamd.

Het huis mocht in geen enkel geval verkocht worden.
De Conspiratie bereidde haar plan voor.

Op 5 messidor IV (23 juni 1796) ging Van Autgaerden ter plaatse met landmeter Jean François Schepers (broeder van Henri Schepers uit de Toren), en Jacobus Van Nerum (uit de St. Cornelius familie, zoals de Broederschap ook soms betiteld werd).

Op deskundig aanraden van Schepers werd besloten het afbraakplan van het huis op te maken en de erfgenamen behoorlijk (rijkelijk) te vergoeden, want het huis was sterk en goed gebouwd.

Van Nerum steunde volledig het voorstel van Schepers.

De kosten liepen zo hoog op, dat Van Autgaerden in de val liep, want de gemeente beschikte niet over de nodige som, zodat het huis bleef bestaan, en dat er in "de Toren" verder kon worden vergaderd.

Deken Sweerts had aan zijn medewerkers gevraagd om de gemeentekas te besmetten t.t.z. ze doen verzwakken door vele uitgaven en weinig inkomsten.

Hierin werden de Conspirateurs in grote mate geholpen door de vele opeisingen en de zware belastingen die op het volk drukten.

En het was dat volk dat door de "broeders" werd bewerkt, om niet of slecht te betalen.

Daarin gelukten zij volledig, want als het op eigen centen aankwam, was iedereen altijd akkoord, zodat de gemeentekas in een hopeloze toestand kwam te staan.

Hoegaarden had ondertussen reeds 3000 ponden oorlogstaks moeten betalen en hiervoor twee bunders gemeentegrond dienen te verkopen.

Zulke "ruinage" was nog nooit gebeurd en dat alles om de Franse schatkist te vullen, maar het speelde in de kaarten van de Conspiratie.

En rond dit tijdstip, juist bepaald op 12 juli 1796, diende de gemeente-ontvanger Dewaelheyns, uit 't Nieuwhuys, onder impuls van zijn schoonvader, zijn ontslag in als "tresorier", maar bleef als Municipaal agent zetelen, ten bewijze of uit vorm dat hij het Bewind niet afvallig wilde worden.

Hij staaft zijn ontslag door te verklaren, dat hij geen tijd meer had voor de uitvoering van dit ambt, gezien zijn tegenwoordigheid nu ten volle vereist werd in 't Nieuwhuys, waar zich sedert 7 juni 1796 de zetels bevonden van de Municipale en Kantonale Raad, die er meer en meer zittingen begonnen te houden.

Bovendien had Dr. Henri Van Nerum aan zijn nicht Barbe (vrouw van Dewaelheyns) rust voorgeschreven wegens oververmoeidheid, zodat Dewaelheyns alleen stond om de aanpassingswerken in 't Nieuwhuys uit te voeren en er alles in paraatheid te houden voor de zittingen.

Zijn ontslag werd gegrond beschouwd en door de Raad aanvaard. Doch wegens de zieke toestand van de kas, kon er geen plaatsvervanger worden gevonden.

Ten einde raad, nam de Kantonale Voorzitter Vanhelmont, de taak van "tresorier" op zich. Uit dank en erkentelijkheid voor zijn toewijding, kreeg hij een "hoed à la mode merveilleuse du Directoire", die op gemeentekosten bij de hoedenmaker Pierre Degroot (Municipaal agent te Hoegaarden) werd besteld, voor de hoge prijs van 8 florins, 4 sols en 2 liards.

Hierdoor kreeg hij de bijnaam van "Meneer de Hoed" hetgeen hem in een bespottelijk daglicht stelde, tot zelfs bij zijn collega's uit de Raad, waar het ook slecht begon te boteren.

Dit verschijnsel was te wijten aan de slechte kastoestand, want er was zelfs geen geld meer om de agenten en het personeel te betalen. Zelfs Jean Baptiste Van Autgaerden de jonge (zoon van de Commissaris) en Philippe Putzeys (broeder van de Vrederechter), die sinds 1795 als schrijvers waren aangeworven, hadden sedert einde december 1795 niets meer ontvangen.

Tussen 22 juni en 28 augustus 1796 legden zij drie klachten neer, om met aandrang de uitbetaling te vragen voor het uitgevoerde werk. Maar de achterstallige belastingen, ingevolge de slechte betalers, hoopten zich bestendig op, zodat de Commissaris dringend naar middelen moest uitzien, om aan de vele verplichtingen te kunnen voldoen. Inmiddels ging men gestadig verder, de administratie schade te berokkenen.

Rond diezelfde tijd moesten in elk dorp van het kanton "commissaires répartisseurs" worden gekozen, om de lijsten der grondbelastingen op te stellen.

Bevoegde mannen, die deze taak wilden op zich nemen, moesten zich kenbaar maken.

Dadelijk duidde de Conspiratie zijn schaapjes aan, om ook de telling der grondbelastingen te ondermijnen.

De verkiezing greep plaats op 26 Brumaire V (6 november 1796).

Zij die verkozen werden voor de gemeente Hoegaarden waren :

Van Helmont, J. Collart, Norbert Nijs, Martinus Stockmans en François Van Nerum.

De drie laatsten maakten deel uit van de Samenzwering.

Voor Overlaar was Jean François Schepers erbij, te Neerheylyssse had Lowet (die geweigerd had in de Kantonraad te zetelen) zich gunstig geplaatst, te Rommersom was het Jean Sweerts, in Sluizen Jean Bapt.

Maisin en te Bost Joseph Lamens.

Zij stonden allen in verbinding met "Het Huis".

Op 1 frimaire V (21 november 1796) traden de belastingscommissies in werking. Alle inwoners moesten zich per sectie op het gemeentehuis ('t Nieuwhuys) aanmelden, om er hun grondbezittingen, bebouwde en onbebouwde eigendommen en landen die zij bewerkten en in huur hadden, te komen aangeven.

Het register "Aendraghte der inwoonders van de tweede sectie, genoemd de Gete Eyghendom en gecultiveert goed in huere onder de jurisdictie ende dependentiëns van Hougaerde" kon te Parijs worden terug gevonden. Het spreekt boekdelen en zal later misschien in aparte uitgave verschijnen.

Uit dit register blijkt duidelijk dat de taxatie over het algemeen te laag lag, dus ten nadele van de Schatkist, hetgeen in de bedoeling lag van de Conspiratie.

Maar de bevoorrechte persoontjes behoorden, ofwel tot de bewindsploeg, ofwel tot de Samenzwering, naar gelang de répartisseurs die de telling deden.

Dus een vriendjespolitiek op grote schaal, met tal van fouten, vrijwillig begaan of niet. Maar de zaak staat vast, de répartisseurs, eender langs welke kant zij stonden, hadden broederlijk samen gewerkt, omdat het hun eigen centen betrof.

En opnieuw had "Het Huis" (conspiratie) zijn doel bereikt en nadeel berokkend aan de gemeentekas.

Op 5 frimaire An V (25 november 1796), want elke dag was er wat anders, verscheen Bernard de Hennin voor de Vrederechter Putzeys en zijn bijzitters Berwouts en Nijs, met Lodewijkckx als griffier. Hennin werd bijgestaan door zijn verwante Notaris Hennin, maar deze verdediging was zelfs overbodig, want de zaak was opvoorhand geregeld.

Bernard de Hennin was immers getrouwd met Françoise Van Nerum (dochter van Jacobus Van Nerum) en stond als Fransgezinde bekend. Bovendien was Van Nerum de schoonbroeder van Van Autgaerden met wie hij op een goede voet leefde, ondanks hij tot "het Huis" behoorde.

In 1794 had Hennin een huurkontrakt van 9 jaren aangegaan met de Abdij van Park, om zich op de "Molen van Steenberghe" (de molen in de Ourystraat) te vestigen. Maar kort nadien werd deze huur hem ontzegd wegens zijn Fransgezinde principen en zijn oppositie tegen het Oud-Regiem (op dat ogenblik had de Bisschop de orde hersteld).

Maar nadat de Fransen voorgoed onsland hadden bezet, was Hennin hier-tegen in beroep gegaan. Te Leuven was de zaak voorgekomen op 7 brumaire An III (28 oktober 1794).

Uit de "Appointemente gemargeert op den Requeste gepresenteert aan het Magistraat der hoofdt Stadt Loven", vernemen we dat de Provisor der Abdij van Park, aan Hennin, de huur op de watermolen van Hoegaarden had ontnomen, wegens zijn "democratique principes" (sic).

Doch ingevolge het besluit van 22 messidor werd het huurrecht aan de Hennin teruggeschonken, om reden van zijn "patriotieke gevoelens", door de nieuwe heersers ten eerste op prijs gesteld, terwijl de Abdij tot de betaling van alle onkosten werd verwezen. In 1796 werd tegen de Hennin echter een klacht ingediend, zeggende dat hij zich beschuldigd had aan oproerige uitlatingen tegen de Franse overheid. Was dit de waarheid, of wilde de indiener van de klacht de Hennin buiten krijgen, om zelf de molen te kunnen uitbaten? Door dit feit kwam de zaak op 25 november 1796 terug voor. Maar de Hennin werd volledig in 't gelijk gesteld en bleef het huurrecht behouden.

De Conspiratie was op geen enkel punt tussen gekomen, misschien omdat de Hennin de schoonzoon was van Jacobus Van Nerum, die zij in geen geval wilden verliezen, omdat hij aan "het Huis" te grote diensten kon bewijzen. Dus nogmaals een vriendjesdienst.

Op 18 januari 1797 (29 nivose An V) werden er wijzigingen ingevoerd in de Gerechtszaken. Volgens een nieuwe verordening moesten de bijzitters van de vrederechter, tot dezelfde gemeente behoren als de gedaagde.

Bijgevolg diende er per dorp tussen de "meest bekwame ingezetenen" vier bijzitters te worden gekozen.

Zulks veranderde voor Hoegaarden echter niets, want daar bleven Norbert Nijs (uit de Toren), Jan Stockmans, F. Berwouts en H. Nijs in functie. Zij moesten echter volgende eed afleggen:

"Je jure haine à la royauté et à l'anarchie, je jure attachement et fidélité à la République et à la Constitution de l'AN III". Ook Norbert Nijs legde de eed af, want als "schaapje" moest hij in dienst van "het Huis" het vertrouwen van de Raad blijven behouden.

De Conspiratie schaadde onbetwistbaar de goede werking van de plaatselijke administratie, maar bij elke nieuwe verkiezing moesten zij alle mogelijke middelen gebruiken, om hun vertrouwensmannen te doen verkiezen, ten einde het beoogde infiltratieplan te handhaven. Zo gelukten zij er andermaal in om bij de verkiezingen van 28 pluviöse V (16 februari 1797) Dr. Henri Van Nerum (uit de St. Corneliusfamilie) en ex-Kanunnik Ambroïse Stritsmans, als gezworenen in de dorpsraad te laten binnen dringen. Van Nerum was de zoon van oud-schepen Joannes Van Nerum (vijand van Van Autgaerden, maar ook diens schoonbroeder), zodat hier misschien de familiebanden hebben gespeeld, doch het is gans onbegrijpelijk hoe de Commissaris, die een afschuw had van alle geestelijken, de benoeming toeliet van Stritsmans, die een vriend was van Durbuto.

Alles wees erop dat Van Autgaerden veel van zijn vroegere geestdrift begon te verliezen. Hij was niet meer dezelfde "vurige revolutionair" van weleer, die eens de machtige Regentie had gekelderd. Was hij oud geworden, of vermoeid van de vele bekommernissen, zoals valt op te maken uit de reproductie van zijn laatst geschilderd portret ? Zulks blijkt eens te meer uit volgend gebeuren.

Op 22 september 1796 had Van Autgaerden het sluitingsuur van de herbergen, dat sinds begin van het jaar op 10 uur 's avonds was bepaald, nogmaals met een uur ingekort, omdat er zich in de drankgelegenheden, onder de invloed van het bier, veel vechtpartijen voordeden tussen voor- en tegenstanders van het Regiem. De verordening werd echter over het hoofd gezien en meer dan ooit werden de vele herbergen, cabaretten en taveernen, echte broeinesten van ophitsing en verzet tegen de overheid. Het waren vooral Jean Sweerts, Hubert Hoebancx en Hendrik Van Nerum die door de "Toren" met deze ophitsing waren belast. Van Autgaerden, die nochtans alle macht in handen had, om zulksdanig optreden dadelijk de kop in te beuken, liet gedurende meer dan zeven maanden machteloos en stilzwijgend begaan.

Te Houtem greep een bloedige vechtpartij plaats tegen Fransgezinden, waarin Henri Struys (uit de Henricusfamilie) gekwetst werd, maar waar Rouvroye een duchtig pak slaag had gekregen.

Te Rommersom geraakte de Municipaal agent Van Hagendoren en de bode Deville slaags met enkele mannen van Bost, door Jean Sweerts opgestoot. Wat later braken onbekenden binnen bij Van Hagendoren, maar werden er door de hond verjaagd.

Te Hoegaarden had Bernard Roelans voorwerpen van het Franse leger vernield en was bij Degroot binnen gebroken, waar hij in de winkel verscheidene hoeden van Frans model had vernield.

Hij werd gevat en kreeg 2 maanden gevang.

Huizen van Fransgezinden, waaronder deze van Berwouts, Nijs en Putzeys werden besmeurd en de ruiten van 't Nieuwhuys (Mairie) tot twee maal toe aan stukken geworpen.

Te Lummen in de herberg van Wed. Laurent Deckers, had Gilles Joseph Petit (geboren te Orbais, maar te Lummen wonend), de Fransgezinde Jean Bapt. Stockmans aangerand, afgeranseld en verwondingen toegebracht. De gendarmen hielden hem te Geldenaken aan en hij werd tot 6 maanden gevangenisstraf veroordeeld. In Overlaar had Petrus Sweerts uit de Bostse stamvertakking (geboren in 1777, zoon van Joannes en Elisabeth Vranckx) de Municipale agent Vanelderden aangevallen en de nieuwe bewindsploeg fel gehekel en uitgeschoolden voor al wat vuil en rot was. Hij kon echter ontsnappen en de vlucht nemen.

Alsdan zou hij zich verborgen hebben bij Nicolas Brieven in de gense capelle.

Te Sluizen hadden Jean Joseph Calom en Pierre Lefevre onlusten ontlokt en de Municipaal agent beledigd, wyl er ook een poging tot brandstichting had plaats gevonden bij de garde Claes, terwijl te Nerm, de Fransgezinden met messen werden bedreigd.

In Oorbeek dienden de gendarmen van Tienen geroepen, want daar was een hevig gevecht ontstaan tussen een paar volgelingen van Van Autgaerden en het volk.

Tot zelfs te Heylisse had de agent Hamels zich op het nippertje kunnen redden, om aan een gewapende bende uit het Walenland te ontkomen, die hem doodgewoon aan een boom wilden ophangen.

Te Bost werd een pop die Van Autgaerden verbeeldde in het openbaar verbrand.

En overal begonnen de aanhangers van het Oud Regiem zich meer en meer tegen de verdedigers van de Republiek te keren, zodat Van Autgaerden een opstand vreesde in zijn Kanton.

Op 20 april 1797 liet hij met kracht de verordening van het sluitingsuur opnieuw afkondigen en de overtreders met zware straffen bedreigen. Zijn politie-officier Vandenbempt en de gerechtsdienaar uit alle gemeenten van de Jurisdictie, kregen opdracht streng en kordaat op te treden en de schuldigen dadelijk aan te houden en op te leiden. Zelfs een gewapende troep uit Leuven kwam enkele dagen te Hoegaarden en in de omgeving patrouilleren, om de orde te herstellen door hun machtsvertoon.

Zo Hoegaarden een broeinest van opstandelingen was geweest tegen het Oud-Regiem, dan begon er nu een openbaar verzet te rijzen tegen het Nieuw-Regiem, dat dreigde om te slaan in een kleine opstand.

Dat Van Autgaerden niet meer de "grote patriot" was van vroeger, werd eens te meer bewezen door volgend feit.

Volgens de wet van 23 nivose IV, moest op 21 januari 1797, de jaarlijkse verplichte eed van haat plaats vinden, maar de ceremonie werd doodeenvoudig vergeten (!), onder voorwendsel van de grote doortocht van Franse troepen rond dat tijdstip.

Om deze fout te herstellen, werd de eed in februari afgelegd, maar alleen Van Autgaerden, Vanhelmont, Putzeys, Hamels, Hansel en Claes hadden gehoor gegeven aan de dagvaarding en waren tegenwoordig op de zitting in 't Nieuwhuys.

Hier stellen zich een paar vragen.

- Heeft geen enkele van die vele republikeinen op die 21 januari 1797 gedacht ?
- Hoe hebben al die Municipale agenten uit het kanton het aangedurfd, de dagvaardiging te verwaarlozen ?
- Had de Samenzwering het inzake "ondermijning van de bestuursraden" reeds zover weten te brengen ?

Te Sluizen hadden Jean Joseph Calom en Pierre Lefevre onlusten ontlokt en de Municipaal agent beledigd, wyl er ook een poging tot brandstichting had plaats gevonden bij de garde Claes, terwijl te Nerm, de Fransgezinden met messen werden bedreigd.

In Oorbeek dienden de gendarmen van Tienen geroepen, want daar was een hevig gevecht ontstaan tussen een paar volgelingen van Van Autgaerden en het volk.

Tot zelfs te Heylisse had de agent Hamels zich op het nippertje kunnen redden, om aan een gewapende bende uit het Walenland te ontkomen, die hem doodgewoon aan een boom wilden ophangen.

Te Bost werd een pop die Van Autgaerden verbeeldde in het openbaar verbrand.

En overal begonnen de aanhangers van het Oud Regiem zich meer en meer tegen de verdedigers van de Republiek te keren, zodat Van Autgaerden een opstand vreesde in zijn Kanton.

Op 20 april 1797 liet hij met kracht de verordening van het sluitingsuur opnieuw afkondigen en de overtreders met zware straffen bedreigen.

Zijn politie-officier Vandenbempt en de gerechtsdienaar uit alle gemeenten van de Jurisdictie, kregen opdracht streng en kordaat op te treden en de schuldigen dadelijk aan te houden en op te leiden.

Zelfs een gewapende troep uit Leuven kwam enkele dagen te Hoegaarden en in de omgeving patrouilleren, om de orde te herstellen door hun machtsvertoon.

Zo Hoegaarden een broeinest van opstandelingen was geweest tegen het Oud-Regiem, dan begon er nu een openbaar verzet te rijzen tegen het Nieuw-Regiem, dat dreigde om te slaan in een kleine opstand.

Dat Van Autgaerden niet meer de "grote patriot" was van vroeger, werd eens te meer bewezen door volgend feit.

Volgens de wet van 23 nivose IV, moest op 21 januari 1797, de jaarlijkse verplichte eed van haat plaats vinden, maar de ceremonie werd doodeenvoudig vergeten (!), onder voorwendsel van de grote doortocht van Franse troepen rond dat tijdstip.

Om deze fout te herstellen, werd de eed in februari afgelegd, maar alleen Van Autgaerden, Vanhelmont, Putzeys, Hamels, Hansel en Claes hadden gehoor gegeven aan de dagvaarding en waren tegenwoordig op de zitting in 't Nieuwhuys.

Hier stellen zich een paar vragen.

- Heeft geen enkele van die vele republikeinen op die 21 januari 1797 gedacht ?
- Hoe hebben al die Municipale agenten uit het kanton het aangedurfd, de dagvaardiging te verwaarlozen ?
- Had de Samenzwering het inzake "ondermijning van de bestuursraden" reeds zover weten te brengen ?

Van Autgaerden zag in elk geval duidelijk in dat hij veld begon te verliezen en riep op 14 floreal V (3 mei 1797) alle agenten op in buitengewone vergadering.

Hij deelde hun mede dat vanaf heden, de eed van haat verplichtend was, zonder dewelke er geen officiële functie nog zou mogen bekleed worden.

Die dag legden 49 tegenwoordigen uit het Kanton de eed af, sommigen misschien uit trouw, anderen alleen om hun officiële functie te behouden.

Opvallend was dat er slechts een tiental Hoegaardiers bijwaren en dat er zich tussen de 39 anderen, een vijftiental nieuwe gezichten bevonden, meestal uit andere gemeenten en ter vervanging van hen die om de ene of andere rede hun ontslag hadden gegeven.

Maar noteer, dat op dit ogenblik de godsdienstvervolging reeds acht maanden bezig was, en aan velen de ogen had geopend.

Tussen de tegenwoordigen bevonden zich Van Autgaerden, Vanhelmont, H.T. Putzeys, Griffier Hubens, Berwouts, H. Nijs, J. Collart en Houbar, terwijl de afwezigheid werd opgemerkt van Lodewijckx, Van Autgaerden's zoon, Henri en Philippe Putzeys, enz...

Uit de Conspiratie was alleen Martin Stockmans gekomen, afgezien van Dewaelheyns die 't Nieuwhuys uitbaatte.

De Raad kreeg het ook meer en meer aan de stok met de belastingsplichtigen, die uiterst slecht of eenvoudig niet betaalden, terwijl voortdurende klachten binnen kwamen van schuldeisers die de uitbetaling vroegen voor geleverd proviand aan de troepen en voor de opeising van wagens met paart en voerman.

Zij wilden zo dringend mogelijk vergoed worden.

Van Autgaerden barstte in een vlaag van woede en liet een officier met 12 jagers te paard uit Leuven naar Hoegaarden komen, om de achterstallige betalings dreigen binnen de 24 uur hun schulden te betalen. Bij weigering werd hun huis bezet op eigen kosten.

DE KOESTAART

Ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan van het Museum van Hoegaarden, willen we een speciale hulde brengen aan het "Landbouwbedrijf", edelste beroep ter wereld.

Deze hulde zal geschieden door de vervaardiging van "gevlochte koestaarten, met korenbloemen versierd".
Honderd exemplaren hiervan worden in 't Nieuwhuys-museum te koop gesteld aan de uiterst lage prijs van 220 fr.

De koestaart is zeer decoratief en vormt naast de bezem, het hoefijzer, een volmaakt en waardig geheel van boerensymbolen.

Van in de oudheid reeds, had de koestaart in het volksgeloof, de zinnebeeldige betekenis van "Kracht en Leven".
Hoe langer en dikker de staart hoe gezonder en weelderiger de veestapel en meteen ook het erf.

De primitieve volkeren hingen gedroogde koestaarten aan hun hutten om de Goden te bezweren, terwijl de vrouwen, volgens oud volksgebruik hun lange haren in tressen vlechtten, ten teken van vrucht- en dienstbaarheid.

In Ierland werd de koestaart als afweermiddel aangewend tegen rampen en onheilen.

In de Lüneburgerheide bestond een legende van "De duivel met de staart" die de jonge maagden verleidde.

In de Skandinavische landen werd de koestaart gelijk gesteld aan "kracht en viriliteit", hoe sterker de staart, hoe gezonder het ras.
In rechte lijn verbonden aan twee cirkels, verzinnebeeldde hij de zomer- en winterzonnwende.

En tenslotte versierden de oude Germanen hun stallen met drie koestaarten in trifusvorm, ter ere van de God Wodan.

De koestaart is één van de oudst bekende boerensymbolen, die geluk en welvaart brengen.

Wacht niet langer en bestel van nu reeds, uw koestaart in het Museum, om uw hall of huiskamer te versieren.

Bierkrant

Uitgegeven door "Die Edele Orde vanden
Moutstock"

" 13 OKTOBER 1985 "

BEDEVAART "B I E R O R D E 1985 " - FARO - BRUSSEL

- 8 uur -- Vertrek aan het Museum te Hoegaarden
- 9 uur 30 Aankomst Brussel - Rondleiding met Ned. gids
"Brussel Archeologie en Industrieel"
- 12 uur 45 In "Auberge des Chapeliers" een typisch Brussels
verrassingsgerecht (warme maaltijd + 1 glas bier)
- 15 uur -- Bezoek aan het Museum van de Gueuze
waar we natuurlijk deze bieren mogen proeven
- 16 uur 30 Bezoek aan het Brouwershuis op de Grote Markt te
Brussel

In "Art Nouveau" nemen we nog een aperitief.

De prijs voor deze reis, alles inbegrepen, is 950 fr. per persoon.
We eindigen deze dag met een kort bezoek aan Brussel-centrum, onder
leiding van onze vriend Arthur.

Terug in Hoegaarden tussen 23 en 23 uur 30.

Inschrijvingen bij de leden van de Bierorde of op rekening nummer
860-0014362-85 van "Die Edele Orde".

NAPRATEN OVER

" B E D E V A A R T N A A R O R V A L "

16 SEPTEMBER 1984

Dank zij onze "Public-Relation-man" Arthur Beullens, was onze jaarlijkse bedevaart terug werkelijkheid geworden.
Orval was ons eindpunt. (Weet U waarom ???).

We vertrokken om 7 uur aan het Museum, om 9 uur even uitstappen te Bouillon waar de mogelijkheid was om de hongerigen te spijsen en vooral de dorstigen te laven.

Daar stond het bezoek van het kasteel op het programma, vele hebben deze tocht met moed aangevangen, maar de trappen en of er trappen waren, begonnen zwaar te wegen. (Wat zou daarvan de oorzaak zijn ???).

Daarna richting Florenville waar we het dorp even verkenden en de benen konden strekken in taveerne "Le Gaumais" om de Orval te proeven. Maar enkelen hadden liever onze Hoegaards en deze was daar eveneens verkrijgbaar. Ondertussen was de afgevaardigde van de Orde van Orval ons komen vervoegen.

Rond 12 uur 30 werd in het restaurant "l'Ange Gardien" het middagmaal opgediend.

De prachtige abdij van Orval bezochten we om 14 uur met gids en diavoorstelling.

Daarna, langs schilderachtige wegen in de streek van Gaume, bezochten we een typisch streekgebonden museum.

Het gezellig samenzijn met de Orde van Orval ging door in Muno, waar we in een echte Hoegaardse sfeer kennis maakten met onze Orvalse Ordebroeders. We hadden natuurlijk ons bier en glazen bij, zodat de dorstige geen klagen hadden, na een lange en dorstige namiddag-rit.

Jo Braconnier werd daar opgenomen in onze orde en het rode lint werd hem met de nodige plechtigheid uitgereikt.

Tegen 21 uur was de tijd aangebroken om de terugweg aan te vatten.

De Domina en Domicellas waren niet tevreden met deze gang van zaken, daar het optreden van hun talentrijke zangeres (Domicella 84) nog niet beëindigd was.

Daarom improviseerden ze nog vlug een kleine voetbalmatch (zonder bal).

In de bus hebben allen nog eens extra hun best gedaan om in een gezellige sfeer huiswaarts te keren.

De afwezigen hadden weer eens ongelijk. Het was leerrijk en plezierig voor de 35 deelnemers.

Tot binnenkort op onze volgende bedevaart, welke doorgaat op 13 oktober 1985. Deze maal gaan we naar Brussel en de Faro.

De "BIERTESTEN" van 13 april 1985

Op deze bewuste zaterdag rond 19 uur kwamen de eerste kandidaten en leden van de Bierorde het Parochiecentrum van Hoegaarden binnen om deel te nemen of aanwezig te zijn bij de bierproeven van de Bierorde voor 1985.

Omstreeks 20 uur, werd aan de 10 kandidaten door griffier 's Her Steven Grooten uitleg gegeven over het verloop van de Biertesten. De jury zat ter plaatse om alle onregelmatigheden de kop in te drukken.

Na de mondspoelingen van 2 Hoegaards of 1 Benedict was het ijs gebroken voor onze 10 kandidaten.

Bij het geblinddoekt proeven waren er twee kandidaten die een strafpunt kregen, met als gevolg terug even de mond spoelen met het Hoegaardse bier.

Daarna werd in regelmaat het Hoegaards gerstennat op reglementaire wijze geledigd.

Om 21 uur waren de eerste kandidaten klaar om hun laatste proef af te leggen (ja wadde) nl. de vlaggetjesbaan.

Even na 24 uur had iedereen deze laatste proef doorlopen.

Na de beraadslaging van de Hoge Raad waren alle kandidaten geslaagd en zijn nu adelborsten (borstjes) en dit tot na de Ridderslag.

Volgende kandidaten werden verheven tot adelborst :

1. -	BARBIER A.M.	TIENEN
2. -	BOLLEN	TIENEN
3. -	BOSMANS L.	HOEGAARDEN
4. -	COENEN Y.	HOEGAARDEN
5. -	PEETERS H.	LEUVEN
6. -	PEUTERS A.	HERK DE STAD
7. -	PEUTERS T.	LANDEN
8. -	JANSEN J.	LOMMEL
9. -	LEEN H.	LOMMEL
10. -	VREYS	LOMMEL

We danken dan ook onze vriend en ridder Marc voor de fijne muziek die hij ons bracht die avond.

We verwachten U dan ook allen op onze volgende activiteiten :

1 september 1985	-	Grietmuil-viering te Bost
13 oktober 1985	-	Bedevaart naar de Faro Brussel.